“Necessitem més reconeixement de la feina que fa l’ICAC, i fer-la millor”

Entrevista al Dr. Joan Gómez Pallarès, director de l’ICAC

“Necessitem més reconeixement de la feina que fa l’ICAC, i fer-la millor”

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Joan Gómez Pallarès (Igualada, 1960) és doctor en Filologia Clàssica per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i catedràtic d'aquesta universitat des del 2002. Ha estat degà de la Facultat de Filosofia i Lletres, vicerector de Doctorat i Formació continuada, vicerector d'Investigació, i vicerector de Política econòmica i planificació, sempre a la UAB. Ha participat, com a investigador principal, en més d'una vintena de projectes nacionals i internacionals i és autor d'una àmplia bibliografia. L'any 2000 va rebre la Distinció de la Generalitat de Catalunya per a la Promoció de la Recerca Universitària. Aquest juliol va ser nomenat director de l'ICAC per al període 2013-2017.

Per què has volgut ser director de l'ICAC?

Presentar la meva candidatura va ser una decisió discreta, presa durant el curs passat, que tenia any sabàtic, i voltant per Espanya mirant inscripcions, al març, em vaig decidir per tres raons.

Quines?

No em considero filòleg clàssic pur i dur; el meu camp són les ciències de l'antiguitat, en què he fet moltes coses (mosaics, codicologia, monedes, edicions crítiques…), i l'únic centre públic de recerca dedicat a les ciències de l'antiguitat a casa nostra és l'ICAC, que conec de prop perquè he estat membre del seu Consell de Direcció 10 anys (2002-2012). La segona raó és que he treballat en gestió (gestió de recerca, de postgrau i d'economia a la UAB) i aquesta triple experiència sumada a l'experiència en docència i recerca em feien pensar que

podia aportar alguna cosa a l'ICAC.

Què, en concret?

Una visió més integradora i transversal en ciències de l'antiguitat, que són el fonament de l'ICAC. Un científic de l'antiguitat com sóc jo pot facilitar una recerca més multidisciplinària en un institut que, per raó dels seus estatuts i de la seva missió fundacional, ha estat molt enfocat a l'arqueologia i disciplines afins.

I l'última raó per voler ser director?

La més important: perquè em venia de gust, em feia il·lusió! I Tarragona m'agrada, ja de l'època que vaig treballar de professor a la Universitat de Barcelona a Tarragona (1986-1992), en què també vaig conèixer el TED'A (Taller Escola d'Arqueologia).

Quin ICAC t'has trobat?

Un ICAC que intueixo en un inici de procés de transformació, i ja m'agrada. D'una banda, per primer cop el centre passarà una avaluació científica del CERCA, i de l'altra, hi ha engegat el projecte Suma, d'aliança entre l'ICAC, l'Institut de Paleoecologia Humana i Evolució Social (IPHES) i l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural (ICRPC), que ha de servir per coordinar i optimitzar recursos entre aquests tres grans centres de recerca dedicats al patrimoni.

Per què és tan important l'avaluació del CERCA?

Perquè en primer lloc és una autoavaluació per conèixer-nos millor, i perquè el comitè d'avaluació d'experts que analitzarà la producció científica de l'ICAC durant els últims 3 anys donarà pistes i crítica per saber cap a on hem d'anar. Jo com a director puc tenir la meva idea de cap a on hem d'anar, però val més que ho digui un comitè d'experts internacional. És una ocasió per a la reflexió que ha de nodrir el nou pla estratègic, i el moment és idoni: ara que l'Institut fa 10 anys i que hi ha nou director.

Pot ser un canvi de rumb.

De fet per mi el 2014 representa tot ell un any de refundació, a partir d'unes bases sòlides, cap a noves línies estratègiques. Necessitem més reconeixement de la feina, fer-la millor, i anirà molt bé que per primer cop uns ulls experts de fora ens avaluïn i ens diguin què hem fet bé i què no, i a partir d'aquí ens puguem refundar i situar-nos millor en les grans línies de l'Institut.

Quines serien aquestes grans línies?

Per una banda, la gestió vinculada al Suma, que ha de ser una oportunitat per treballar plegats en aspectes bàsics com la captació proactiva de recursos públics i privats. Per una altra, la visibilitat internacional de la producció científica i la millora de la gestió conjunta dels serveis cientificotècnics dels tres centres, oberts als investigadors i a la societat. I finalment, hem d'explorar àmbits en què puguem investigar junts.

El director amb investigadors de l'ICAC.

Com veus els primers 10 anys de l'Institut?

L'ICAC ha fet molt i potser no ho ha explicat prou. Per mi l'etapa del Dr. Josep Guitart va ser de naixement i de posar les bases i els fonaments, i l'etapa de la Dra. Isabel Rodà de projecció exterior i de donar a conèixer el nom de l'ICAC.

Com voldries que fos la teva, d'etapa?

Crec que ara toca un creixement més interior científicament. Hi ha una producció científica bona, però ha de ser coneguda i reconeguda també com a bona per la comunitat científica

exterior.

Com es pot fer aquest salt?

Passa per fer dues coses. La primera: publicar menys i millor, és a dir, publicar més internacionalment, en llocs de més visibilitat. La segona: des de l'ICAC facilitar la traducció d'articles a l'anglès, perquè hem d'admetre que és la llengua en què es llegeix. És prioritari treballar en l'impacte de les publicacions perquè es facin servir més i se citin més, perquè la societat pugui treure el màxim profit del nostre talent.

És el que dóna sentit a tot centre de recerca públic.

És clar. La producció científica de l'ICAC és el més important que fem. També s'ha de rendibilitzar el nostre *know how*, fer conèixer més allò que ens fa únics, com per exemple la Unitat d'Estudis Arqueomètrics, la Unitat de Documentació Gràfica i el Centre de Documentació.

El Dr. Josep M. Palet, subdirector, al costat del director.

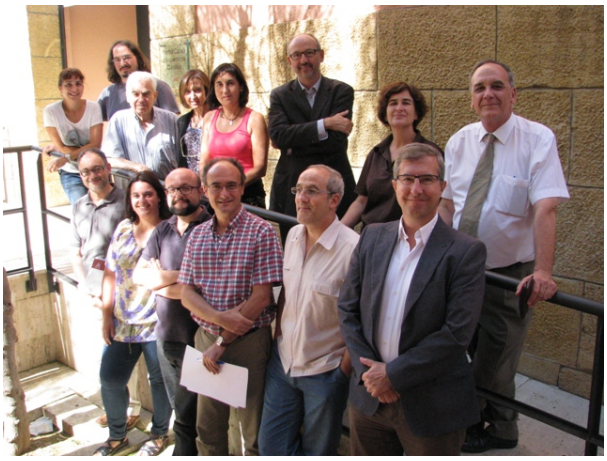
En aquest context, quin vols que sigui el teu paper com a director?

No tant de capacitat científica de lideratge, perquè jo sóc un filòleg que sobretot fa epigrafia, sinó de catalitzador per facilitar que els investigadors de l'ICAC facin carrera científica. Vull ajudar la recerca en allò més estratègic i significatiu. Ara bé, com a director també puc liderar i aportar científicament, sobretot en programa transversal "Arqueologia clàssica i ciències de l'antiguitat. Fonts textuals, epigrafia i numismàtica".

El lideratge científic és feina del subdirector?

Sí, el subdirector, el Josep Maria Palet, és el coordinador científic, tant de les línies de recerca com de la formació avançada, un punt clau de l'ICAC. A mi m'agrada treballar en equip, i en gestió treballo amb l'administrador, el Jordi Peiret, i científicament, amb el Josep Maria, investigador sènior de la casa, amb trajectòria internacional potent i vinculat també a la gestió. Aprofito l'avinentesa per agrair molt la feina que ha fet Joaquín Ruiz de Arbulo durant els mesos de transició entre l'antiga direcció i l'actual.

Professors del Màster en Arqueologia Clàssica el setembre a l'ICAC.

Dius que la formació avançada és un «punt clau de l'ICAC».

Així com l'ICAC aquests últims anys s'ha donat a conèixer arreu com a centre de recerca, ara ha de fer un esforç per donar-se a conèixer també com a centre de formació en arqueologia clàssica al món. La formació avançada està en un punt d'equilibri precari; el nombre de matriculats es manté, però per aconseguir el que ens demana la URV i la Generalitat és difícil tenint només estudiants d'aquí.

Com es pot tenir projecció internacional?

Buscant acords estratègics amb universitats sobretot italianes, franceses i del nord d'Àfrica, i també angleses i alemanyes, que permetin intercanvi i mobilitat d'estudiants i professors. La reflexió dels continguts ja està feta; ara cal assegurar la viabilitat del màster i el doctorat buscant més estudiants de fora.

També poses molt èmfasi en la captació de recursos de fora.

Sí, i en aquest aspecte en el marc del Suma serem més forts. Hem de construir projectes capaços de captar diners a Europa, perquè aquí els ajuts cada cop seran més migrats. Una de les fortaleses de l'ICAC ja és la col·laboració públic-privat, amb entitats com Abertis, Fundació Mútua Catalana, etc. Aquesta col·laboració ha de seguir i s'han de buscar nous patrocinadors, empreses implicades en el territori català que vegin els acords amb l'ICAC com un benefici mutu.

En quina altra línia trobes que cal avançar?

Falta aprofundir en un dels principis fundacionals de l'ICAC, que és coordinar i impulsar projectes de recerca en el nostre camp. Ja hi ha relació fluida amb la UAB i la UB, per exemple, però hi ha molts grups de recerca consolidats en l'àmbit català i de la Xarxa Joan Lluís Vives que no tenen cap vincle amb l'ICAC. Cal fomentar projectes comuns, demostrar que l'ICAC té les portes obertes i vol col·laborar amb totes les institucions que fan recerca, docència i transferència en la nostra disciplina.

Quina seria la millor celebració dels 10 anys d'ara a finals del 2014?

L'ideal seria aconseguir dur a terme un desenvolupament del Suma que beneficiés a totes

les parts, que les conclusions de l'avaluació del CERCA a la qual ens sotmetrem al desembre es poguessin implementar i que la formació avançada augmentés en alumnes matriculats. A part, el 2014 serà l'Any August, amb tot el que representa per al món lletrat. Si ens hi impliquem tots, el 2014 serà l'any de l'ICAC.

Amb quina actitud encares 4 anys al capdavant de l'CAC?

El més important és que vull ser aquí. M'han triat però he decidit ser a l'ICAC. Com a científic de l'antiguitat és el millor lloc on podria ser de Catalunya i Europa. Professionalment és un pas endavant: una responsabilitat nova que combina la part científica i la de gestió. I com que em considero investigador vocacional, ser en el lloc de Catalunya que es dedica per mandat fundacional a investigar en les ciències de l'antiguitat és un orgull i una satisfacció. I una oportunitat per aprendre dels companys! No vinc només a fer de gestor: vinc a aprendre! L'aprenentatge personal aquí no té límits.

Carme Badia i Puig (text i fotos)

Octubre del 2013

Llegiu també:

El director de l'Institut, nomenat membre de la CNEAI

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)